

Загурська-Антонюк В.Ф.

д.н.д.у., к.політ.н., доцент, професор кафедри
міжнародних відносин і політичного менеджменту

Пеньковська В.Р.

здобувачка 4 курсу, групи МВ-1
Державного університету «Житомирська політехніка»

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА У ДИПЛОМАТІЇ В СУЧАСНИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЯХ

Людство у ХХІ столітті живе у світі інформації, головним постачальником якої, перш за все, є світова мережа Інтернет. За допомогою цифрових технологій, соціальних мереж та інших інструментів, кожен може створити та розповсюдити власну інформацію, – як правдиву, так і фейкову, – яка може за певних умов перетворитися на інформаційну «бомбу».

Сьогодні соціальні мережі більшість науковців називають ефективним інструментом «м'якої сили». Цей термін ввів у політичну науку американський політолог Дж. Най, який характеризує його як мистецтво непримусового переконання [1]. Основним інструментом «м'якої сили» є міжнародне співробітництво у сфері освіти, науки, інформації, інноваційних проектів [1, с.13]. Впровадження цифрових технологій відбувається швидше, ніж впровадження будь-яких інших інноваційних розробок в історії людства: всього за два десятиліття цифровими технологіями вдалося охопити близько 50% населення країн, що розвиваються. За умов раціонального використання, цифрова дипломатія є переконливим і своєчасним доповненням до традиційної дипломатії, яка може допомогти країні просувати її зовнішньополітичні цілі, розширювати міжнародне охоплення та впливати на людей, які ніколи не ступлять у жодне зі світових посольств [2, с. 36].

«Мережева дипломатія» визначається як основна тема – на поєднанні гібридної дипломатії та впливу тенденцій ІКТ – і відзначається зростаючим колом недержавних гравців, які пов'язані політичними програмами та більшим простором для участі громадян. «Мережеву дипломатію» певним чином можна розглядати як основу дипломатичної практики ХХІ ст., що передбачає концептуальне оновлення

до нових функцій, зміну ролей і зміну відносин із зовнішніми зацікавленими сторонами [2, с. 37]. Спілкування між державами, розв'язання конфліктів переходить в нову форму. Все частіше лідери держав, політичні діячі дізнаються про політичну ситуацію з акаунтів у соціальних мережах, блогах, в мережі Інтернет, де активні користувачі, в тому числі і лідери держав публікують пости і думки на різні теми, іноді зачіпаючи при цьому іншу країну [2, с. 39].

Соціальні медіа стали важливим інструментом у сучасній дипломатії та геополітиці, докорінно змінюючи методи комунікації між державами, громадськістю та світовою спільнотою. Медіа надають урядам і дипломатам можливість безпосередньо звертатися до аудиторії різних країн, мінуючи традиційні засоби масової інформації. Це дозволяє комунікувати основні меседжі, пояснювати позицію країни у конфліктах, кризах чи важливих міжнародних подіях. Соціальні мережі є також платформою для поширення інформаційних кампаній, спрямованих на вплив на інші держави чи регіони. Деякі держави використовують соціальні медіа для поширення ідеології, пропаганди чи дезінформації, що може мати серйозні геополітичні наслідки, наприклад: кібервійни, втручання у вибори, маніпуляції суспільною думкою та створення фейкових новин часто відбуваються через соціальні платформи. У сучасному світі важко знайти країну, представники якої не мали б жодного відношення до соціальних мереж та медійної діяльності в цілому. Звичайно, усі нації не можуть похвалитися однаковим рівнем розвитку технологій та ефективністю їх використання у своїй зовнішній політиці [3, с.4]. Компонентами інформаційних технологій в політиці є створення, збір, зберігання, обробка та розповсюдження інформації з метою досягнення політичних задач . Кожен політичний актор для того, щоб досягти своєї мети, створює необхідну інформацію. Окрім створення ще одним важливим аспектом є збір актуальної і потрібної інформації, за допомогою якої політичні суб'єкти мають можливість здобути або втратити владу і домогтися свого впливу, отримати переваги в політичній сфері. У контексті обробки інформації слід згадати процес трансформації і зміни даних для досягнення певної політичної мети. Саме на цьому етапі може статися викривлення інформації, поява помилкових

відомостей і дезінформації, спрямованої на створення найбільш вигідного для політичного суб'єкта результату. Останнім та найголовнішим моментом є розповсюдження інформації, яке полягає в транспортуванні потрібних даних як можна більшій кількості споживачів за допомогою ЗМІ, політичної реклами та ін. У сучасному світі, де сила інформації почала мати такий самий вплив, як сила автоматної черги, політичні суб'єкти всіма способами намагаються створити свої потоки даних та відомостей з метою подачі вигідної їм інформації [4, с.148].

Із бурхливим розвитком інформаційної сфери посилюється інформаційне протистояння у світі, що дістало назву “інформаційні війни”. Медіа, як традиційні, так і соціальні, часто використовуються для інформаційної війни, де уряди й організації навмисно поширюють дезінформацію, спотворюють факти чи створюють наративи для досягнення своїх цілей. Інформаційна війна може включати, зокрема, кібератаки, фейкові новини та кампанії в соцмережах, які прагнуть дестабілізувати країну-суперника або дискредитувати певні ідеї. Суть в основному зводиться до застосування одними країнами інформаційного впливу на інші країни з певною політично-економічною метою. У досить широкій науковій парадигмі аналізу цього поняття можна умовно виокремити такі характеристики інформаційного втручання: нав'язування іншого менталітету, чужого способу мислення та життя; досягнення інертизації та збайдужіння населення до моральних цінностей; формування колони своїх агентів впливу через цілеспрямовані інформаційні потоки; створення власного позитивного образу; попереднє створення образу потенційного ворога.

Розвиток технологій трансляцій і миттєве розповсюдження інформації дозволяє людям отримувати дані про геополітичні події в реальному часі. Це зменшує можливість приховувати певні події та змушує уряди швидко реагувати. Події на кшталт воєнних конфліктів, терактів чи природних катастроф транслюються миттєво, і це впливає на громадську думку, політику держав і навіть результати переговорів. У глобалізованому світі, медіа стали потужним фактором у геополітиці, здатним як досягти позитивних змін, так і загострити конфлікти та сприяти дестабілізації. Вплив ЗМІ на громадську думку та політику, швидкість комунікації та можливість інформаційних маніпуляцій

роблять їх важливим інструментом у руках геополітичних акторів. Соціальні медіа відіграють значну роль у сучасній дипломатії та геополітиці, виступаючи як інструмент для публічної дипломатії, формування громадської думки та інформаційної війни. Дипломати, уряди та міжнародні організації використовують соцмережі для швидкого інформування аудиторії, пояснення політичних рішень і формування наративів.

Соціальні медіа стали платформою для цифрової дипломатії, де країни та дипломатичні представництва обговорюють політику, коментують події та навіть взаємодіють з громадськістю. Це відкрило нові можливості для комунікації, однак одночасно поставило нові виклики, пов'язані з кібербезпекою та захистом інформації.

Список використаних джерел:

1. Окладна М. Г., Стеценко В. Ю. Роль цифрової дипломатії в сучасній зовнішній політиці держави. *Право та інноваційне суспільство*. 2022. №2 (15). С. 13–17. URL: [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2020-2\(15\)-2](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2020-2(15)-2).
2. Ніколенко М. Цифрова дипломатія та її роль у міжнародних відносинах XXIст. 2022. URL: <https://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/sequence=1>.
3. Пробийголова Ю.О. Роль медійної дипломатії у зовнішній політиці України: основні переваги та недоліки, 2021. № 2. С. 202-205. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28744>.
4. Усатюк К.Р. Соціально-політичні студії: наук. Альманах. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/31743>.